

De Belgische archieven uit Moskou: een vervolg.

De archieven van het Arbeidersjeugdverbond en de SVV-afdeling Vorst

Martijn Vandenbroucke, Amsab-ISG

Na controle en herinventarisering van het grootste deel van de in 2002 uit Moskou overgebrachte archieven bleven nog een aantal 'restarchieven' over. Twee daarvan kwamen onlangs aan de beurt.

Het eerste bevat voornamelijk stukken die door Jean Nihon, verantwoordelijke van het Arbeidersjeugdverbond (AJV) of Union des Jeunesses Ouvrières (UJO), werden bijgehouden. Het was dan ook aangewezen dit als archief van het AJV te ontsluiten, in plaats van als persoonlijk archief van Jean Nihon. Hieraan werd een in 1991 ontsloten archief toegevoegd, afkomstig uit schenkingen van Hendrik de Man en Mandy Nauwelaerts, dat voornamelijk stukken bevatte over het internationaal Rode Valkenkamp in Wandre (1939). De Rode Valken vormden een onderdeel van het AJV. Dit laatste werd gesticht in 1928, toen lokale groepen van de Arbeidersjeugd, de socialistische jeugdbeweging, zich afscheurden van de in hun ogen te politiek geworden Socialistische Jonge Wacht. Ze kozen voor een eigen koepel, het AJV, dat later de Arbeidersjeugdcentrale zou worden, en sloten aan bij de overkoepelende Socialistische Jeugdcentrale. De jongeren werden ingedeeld in Jonge Valken (9-12 jaar), Rode Valken (12-16 jaar) en Pioniers (16-21 jaar). Toen het AJV af te rekenen kreeg met de vanuit vakbondshoek opgerichte Syndicale Jeugd, werd het werkingsveld herverdeeld. De Socialistische Arbeidersjeugd Vlaanderen werd in 1937 de nieuwe koepel in Vlaanderen. De werking werd nu opgedeeld

tussen Valken (Nest-, Jong- en Rode Valken), Pioniers en Jongsocialisten. Het lidmaatschap van De Valken liep maar tot 16 jaar, waarna de keuze moest gemaakt tussen de Socialistische Jonge Wacht, de sportvereniging, de Socialistische Studenten of de Syndicale Jeugd. In 1944-1945 werden deze groepen gebundeld in de Socialistische Jeugd (SJ).

Het tweede archief is dat van de Vooruitziende en Socialistische Vrouwen van Vorst, de lokale afdeling van de Socialistische Vooruitziende Vrouwen (SVV) in de Brusselse gemeente Vorst. Het archief werd tijdens de Tweede Wereldoorlog in beslag genomen door de Duitse bezetter in het Nationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (NISG). Later kwam het in Russische handen terecht, tot het in de jaren 1990 werd 'terugggevonden' en een tiental jaar later naar België terugkeerde. Het raakte duidelijk vermengd met archiefstukken van Isabelle Blume-Grégoire over de Arbeidershogeschool.

Het archief van de UJO bevat negentien nummers, opgeborgen in twee archiefdozen, en bestrijkt de periode 1935-1940. Er werd gekozen voor de Franstalige naam, aangezien het archief uitsluitend stukken in het Frans bevat. Het archief van de SVV-afdeling Vorst bevat zeven stukken, opgeborgen in één archiefdoos. Het bestrijkt de periode 1936-1940. Beide archieven zijn raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.